

Bispevisitas i Ringebu, 13. – 18. november 2019

Versjon 17.10.18

Tirsdag 13. november:

- 0900 Morgensang, Ringebu Ungdomssenter
- 0915 Møte med kirkelig ansatte, Ringebu Ungdomssenter (med litt mat)
- 1130 Ringebu Eldresenter, institusjonsbesøk og andakt Ok
- 1315-1400 Besøk Ringebu barneskole, klassetrinn avklares!
- 1400 Lunsj Annis
- 1600 Besøk på kulturskolen, «banke på døra» Ok
- 1700 Møte med ungdomsrådet Ok
- 1800 Varm mat på Ringebu Ungdomssenter, inkl. soknerådene medlemmer
- 1900 Møte med soknerådene Sted: Ringebu Ungdomssenter
- 2030 Møte med fellestrådet Sted: Ringebu Ungdomssenter

Onsdag 14. november:

- 0900 Bedriftsbesøk Kvitfjell. Sted: Tyrihans.
- 1100 Linåkertunet, institusjonsbesøk og andakt Ok
- 1300 Fjøsssystemer, bedriftsbesøk Ok
- 1530 Befaring/omvisning nytt gravfelt ved Ringebu stavkirke og prestegården
- 1600 Middag, Ringebu Prestegard Ok
- 1700 Samling i prestegarden. Tema: Pilegrimer/utviklingen i prestegarden og området rundt Ok
- 1900 Salmekveld i Fåvang kirke Ok

Torsdag 15. november:

- 0900 Møte med kommunen inkl. lunsj. Ordfører Arne Fossmo, rådmann Per H. Lervåg m.fl.
Rådhuset, møterom Vaala. Omvisning i bibliotek og Inovasjonsenteret.
Tema: Landsbyutvikling, lokale utfordringer, integrering mm. Servering
- 1140-1225 Besøk på Ringebu Ungdomsskole, møte med 9. klasser Ok
- 1300 Besøk i Ringebu barnehage Ok
- 1430 Middag på Ringebu Ungdomssenter
- 1530 Møte med pedagoger, Ringebu Ungdomssenter
- 1700 Møte, tema landbruk og utfordringer knyttet til dette
- 1930 Kulturkveld med lokale aktører. Sted: Venabygd kirke Ok
Elsine Haugstad, Olaug Furusæter, FRi Gospel, Kvitre

Søndag 18. november:

- 1100 Visitasgudstjeneste, Ringebu stavkirke m/4-års bøker og deltakelse av konfirmanter.
4-åringene øver inn 2 sanger, forsangergruppe, Ilona Szucs fiolin
- 1230 Visitasforedrag, Kaupanger. Kirkekaffe

Bispevisitas i Ringeby 13.-18. november 2018

Visitasforedrag

Innledning

Jeg har nå gjennomført bispevisitas i Ringeby, Venabygd og Fåvang sokn. På kommunens nettsider står det: «Ringeby kommune – der det er lov til å lykkes!». Og etter disse dagene vil jeg bare understreke at dere lykkes med mye her, det er mye å være stolte av. Det fine fjellandskapet, dalsidene og den vakre Gudbrandsdalslågen innbyr til sterke naturopplevelser. Kvitfjell binder kommunen sammen med resten av det internasjonale samfunnet gjennom sin historie som sportssted og med alle dens historiske medaljevinnere. Og ikke minst mange av de innbyggerne jeg har fått møte – som tørr å satse på et rikt kulturliv, skape bedrifter og organisasjoner, og som jobber for å gi gode tjenester for alle. Midt i alt dette har vi også den lokale kirke som drives av folkevalgte, ansatte og frivillige. En kirke som har som målsetning å være nærværende og åpen. En kirke som mange kjenner tilhørighet til, og som er viktig for folks liv. Dette tar form både av vakre kirkebygg og rom, ritualer og seremonier, og i budskapet om at kjærligheten er sterkere enn døden. Sammen utgjør alt dette et lokalsamfunn – og det har vært en sann glede å få oppleve Ringeby sammen med dere gjennom disse innholdsrike dagene.

Formålet med en bispevisitas er å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet. Visitasprogrammet, som er utarbeidet av den lokale komiteen, har vist oss det store mangfoldet i Ringeby. Dette foredraget vil handle om det jeg har fått møte og sett disse dagene, og hva jeg tenker er områder som trenger særlig oppmerksomhet også i årene som kommer. Foredraget vil derfor være todelt. Første del er et tilbakeblikk på programmet med fokus på tema vi har berørt i de mange møtepunktene underveis disse dagene. I andre del vil dere få noen utfordringer å arbeide videre med.

Del 1

Dag 1: Tirsdag

I omgivelsene rundt oss måtte mørket vike for lyset da vi kjørte fra Hamar til Ringeby tidlig morgen på visitasens første dag. Vi skulle åpne med *morgensang i kapellet i Ringeby Ungdomssenter*. Dette kapellet er et godt sted, og et viktig avlastningspunkt for stavkirken. Og jeg tenker det er godt for flere av de ansatte å ha et hellig rom så tett på sine daglige gjøremål. Vi samlet oss rundt påskeevangeliet, og det er vel neppe noe som er bedre enn å starte med å høre det livgivende budskapet om Jesu oppstandelse.

Så gikk vi til *møte med de kirkelige ansatte*. Å være ansatt i kirken er å ivareta et stort spenn av oppgaver, og det er alltid inspirerende å få møte de som står i førstelinjetjenesten. Vi snakket om betydningen av den enkelte sitt arbeid i møte med mennesker i glede og sorg. Videre samtalte vi om betydningen av å være i takt med vår egen tid, og vi fokuserte spesielt på det å drive arbeid rettet mot ungdom etter konfirmanntiden. Det kom frem mange gode tanker, og jeg tror dette kan være starten på en god prosess videre.

Vi reiste så til *Ringebu eldresenter*. Vi holdt andakt, og det er så godt å synge sammen i gode rom. Vi sang blant annet "Deilig er jorden" – og vi fikk gjennom det en forsmak av det som venter i tiden fremover.

Fra møte med den eldre generasjon, var neste punkt et treff med den oppvoksende slekt ved *besøk på Ringebu barneskole*. Elevene i 7. klasse hadde forberedt gode spørsmål om alt fra biskopens lønn og bil til hva jeg tenker om Gud. Samlingen ble avsluttet med sang om det viktige i å være venner og inkluderende av de rundt oss.

Vi spiste *lunsj Annis restaurant*. Dette stedet er kjent langt utover Ringebus grenser, og det er et stort pågangsmot som ligger bak driften av et slikt sted – i tillegg til å satse videre også på restaurantdrift.

Kulturskolen fyller den ærverdige Kaupangen med masse liv. Det er musikk, sang, tegning og andre kunstuttrykk. Elevene får her mulighet til å øve på mestring – og det er kompetente voksne som tar barna og de unge på dypt alvor, og gir rammer for å utvikle seg selv.

På kommunehuset møtte vi *ungdomsrådet*. Og jeg vil aller først honorere det fokuset kommunen har på lytte til ungdommens stemme inn i de politiske prosesser. Ungdommene fortalte oss om et dypt engasjement for hvordan skape møteplasser for de unge. Gjennom at ungdom får utøve demokrati på denne måten styrker selvsagt ungdommen selv, men også hele vår samfunnsstruktur. Det er viktig for fremtida.

Tilbake på Ungdomssenteret spiste vi *middag* før vi hadde *møte med de tre menighetsrådene, Ringebu, Venabygd og Fåvang*. Vi gjennomgikk rapportene som var innsendt på forhånd, og vi begynte samtalen om hva det kan være interessant å bruke det siste året i denne valgperioden til. De folkevalgte er helt essensielle i å drive en god kirke, det er de som kjenner det lokale aller best. Derfor skal en tenke stort om det å være folkevalgt, og det er mange muligheter til å få til gode tiltak som både er inviterende og oppløftende for folk i alle aldre.

Kvelden ble avsluttet med *møte med Ringebu kirkelig fellesråd*. Vi forberedte oss til møte med kommunen, og vi fikk samsnakket om utfordringer knyttet til økonomi, vedlikehold og ressurser på personalsiden. Dere har mange engasjerte mennesker som brenner for kirken her i Ringebu, og det ble en god avslutning på en innholdsrik dag.

Dag 2: Onsdag

Kvitfjell var vårt første stopp den andre dagen i visitasen med *bedriftsbesøk på Tyrihanstunet*. Hus hentet inn fra hele Innlandet utgjør et nydelig tun, og vi fikk høre om utviklingen av alpinanlegget, og hvilke planer som nå ligger foran – blant annet ved å ta i bruk en ny del av fjellet, det som kalles Varden. Kvitfjell er et viktig sted for Ringebu, og et sted som gjør at kommunen er et ettertraktet turist sted. Dette bringer selvsagt mange muligheter, men også noen utfordringer det er verdt å reflektere over.

På *Linåkertunet* holdt vi andakt inne i det intime kapellet. Vi fikk så omvisning i lokalene, og avsluttet med å spise god mat som var tilberedt der. Hele stedet utstråler en varme – og det er et godt sted å komme til.

Så kjørte vi til et nytt *bedriftsbesøk, på Fjøsssystemer*. Det er alltid imponerende å møte folk som har turt å satse, og som med stolthet presenterer alt det som man har fått til. Her utvikles det gode produkter. Det ble understreket hvor viktig det er med ansatte som er dyktige på sine oppgaver og også betydningen av at ansatte har en sterk identitet knyttet til bedriften.

Det er alltid et stort øyeblikk å få kjøre opp til Ringeby Stavkirke. Det unike bygget har en lang tidsdybde, og det er så godt vedlikeholdt. Vi fikk en *befaring/omvisning på nytt gravfelt*, og jeg må si, at dette har rett og slett blitt et vakkert sted. Her er det en stor detaljrikdom, og det er tenkt på alt fra lys, sitteplasser og stell av graver. Det er utviklet et sted som vil kunne gi stor verdighet for de som har gått ut av tiden, og de som sørger over dem. På veien opp til *middag i Ringeby prestegard* fikk vi også et innblikk i det som utvikles rundt driftsbygget, og vi så det restaurerte og ombygde vognskjulet.

Etter middagen var det *samling i Ringeby prestegard med tema pilegrim samt utviklingen av prestegarden og området rundt*. Pilegrimsarbeidet er viktig for Hamar bispedømme, og ikke minst langs Gudbrandsdalsleden. Per Gunnar Hagelien orienterte om arbeidet som drives fra Pilegrimssenteret Dale-Gudbrand, og jeg føler at dette arbeidet er i god prosess her i kommunen, blant annet med å sørge for at pilegrimer kommer gratis inn i stavkirka når de passerer. Så orienterte Einar Høystad om arbeidet med Ringeby prestegard, og det er flott å høre at det kommer 21 Weidemann bilder som skal stilles ut neste sommer. Det er et omfattende arbeid som gjøres rundt prestegarden, og det viser bare hvor mye som er mulig å få til gjennom frivillig arbeid og en stor ståpåvilje kombinert med offentlig støtte.

Vi avsluttet dag 2 med *salmekveld i Fåvang kirke*. Det slår meg hver gang jeg er med på slike kvelder hvor utømmelig salmeskattekisten er! Det er godt å synge i fellesskap i slike gode rom som det dere har i Fåvang kirke som er så vakkert utsmykket, ikke minst med maleriet av Maria med barnet.

Dag 3: Torsdag

Dag 3 startet med *møte med kommunen*. I Ringeby er det et godt forhold mellom kirkelig fellesråd og den politiske og administrative ledelsen, og det bar møtet preg av. Vi samtalte om betydningen av at kirken er en grunnlovsforankret folkekirke, skole/kirke samarbeid, kirkens bidrag inn i kommunens beredskapsarbeid og selvsagt litt om økonomisk bevilgninger. Rådmann og varaordfører orienterte om kommunen, med særskilt blikk på arbeid rettet mot ungdom samt satsingen på en god integrering av mennesker med ulik kulturell bakgrunn. Jeg vil si det ble et konstruktivt og godt møte, med parter som har en gjensidig ønske om en levende bygd for innbyggerne her. Vi spaserte sammen bort til biblioteket og innovasjonssenteret. Dette har jo blitt et praktbygg, og jeg tenker det har et stort potensiale for bruk. Neste år er det bokas år, kanskje kunne en tenke et spesielt samarbeid mellom kirke og bibliotek i dette året?

Under *besøket på Ringeby ungdomsskole*, møtte vi 9. klasse. De hadde forberedt spørsmål, og de var nysgjerrig på hvordan vi ivaretar stavkirkene, og de løftet også opp aborttematikken. Elevene stilte flere spørsmål rundt grunnleggende eksistensielle spørsmål knyttet til kristen tro og også annen trostilhørighet.

I *Ringebu barnehage* fikk vi en varm velkomst av oppstilte og oppspilte barn – og de gav oss to flotte sanger. Inne i lokalene fikk vi høre om den pedagogiske tenkningen som ligger til grunn, og ikke minst prosjektet rundt barnet som aktiv samfunnsborger. Det å løfte frem barnets utsagn og uttrykk tenker jeg er en veldig god måte å ta barnet på alvor, og det er flott at barna nå snart kan få stille ut bilder i siloen i driftsbygget på prestegarden. Barnehagens årlige utstilling er et spennende og livgivende prosjekt, ja, det er en satsing som virkelig skaper identitet, stolthet og godt omdømme.

Etter *middag* på Ungdomssenteret hadde vi et *møte med pedagoger*. Her løftet jeg frem betydningen av et godt samarbeid mellom skole og kirke for å kunne styrke barnas livskompetanse. Det finnes en del usikkerhet på hva som er rett rundt et slikt samarbeid, og vi fikk en god prat om hvilke muligheter som finnes.

I *Møte med tema landbruk, hvor det ble diskutert muligheter og utfordringer sammen med faglagene i landbruket*. Vi var innom flere tema relatert til landbruksnæringen, bl. a tørke, rovdyr og nødvendigheten av å ha et kollegafelleskap innen næringen. Jeg opplevde dette som et viktig møte, hvor det ble løftet frem den situasjonen som gardbrukerne nå er i her i Ringebu.

Siste programposten var i vakre *Venabygd kirke med kulturkveld*. Vakre stemmer og toner blandet seg og skapte en god og lun aften i kirken på fjellet. Så fint å oppleve bidragsyttere som har sin bakgrunn herfra. Englene i korskillet formidler godt budskap om tro, håp og kjærlighet slik også altertavla formidler. Slike kvelder viser hvor mange muligheter det er for å bruke kirkerommet til kulturuttrykk, og det er noe jeg tror det er veldig viktig å ha et fokus på også i tiden fremover. Det ble en bevegende, livskraftig og flott avslutning på tredje dag av visitasen.

Del 2

Når jeg nå går over til del 2 av foredraget vil jeg peke på noen stikkord for videre arbeid i menighetene, i kirkelige råd og i samarbeidet med hele lokalsamfunnet.

Jeg har delt inn i fem hovedområder, og jeg vil bruke dem som overskrift på utfordringene til menighetene her.

Det første hovedområde er

I Gudstjenester og kirkelige handlinger

Her i kommunen finnes det gode kirkerom. Det er mange muligheter for å løfte en himmel over livet, og skape møteplasser mellom Gud og mennesker, og mennesker imellom. Vi vet at folk nå kommer til gudstjenester oftere ved anledning enn av vane. Det fordrer at vi må se på hvordan vi gjennomfører våre gudstjenester, blant annet med sikte på å nettopp skape disse gode anledningene, for eksempel med gudstjenester for ungdom og bruk av kapellet på ungdomssenteret som en "landsbykirke". Min første utfordring blir derfor:

- 1) *Å ta en gjennomgang av menighetenes årshjul med hensyn til gudstjenester og andre tiltak, ikke minst med tanke på trosopplæringstiltak.*

Kirkemusikk er et viktig element i det å skape gode gudstjenester og kirkelige handlinger. I kommunen er det et stort kulturliv, og det finnes også et eget gospelkor. Det er derfor naturlig at man ved en gjennomgang av årshjulet også ser på kirkemusikken, og jeg vil utfordre til å:

2) Systematisere det kirkemusikalske arbeidet i en Plan for kirkemusikk.

Da går jeg over til neste satsningsområde som er:

II Omsorg og solidaritet

Vi har gjennom denne uken fått sett mye av det gode diakonale arbeidet som kirken driver. Det handler blant annet om besøk på institusjoner, gjennom enkelt-samtaler og med grundig sorgarbeid. Ikke minst er det mye god diakoni og omsorg i å ta vare på kirkegårdene. For å kunne strukturere og synliggjøre dette arbeidet kan det være lurt å sette seg ned i menighetsrådene og stab, og føre det ned i en enkel plan. I tillegg til å skrive ned det man allerede gjør kan kanskje planen også peke ut en retning for nye satsningsområder, slik som kirkeskyss, flere gudstjenester på institusjoner, temagudstjenester knyttet til misjonsavtaler osv. Min tredje utfordring blir derfor:

3) å lage en Diakoniplan i tråd med gjeldende Plan for diakoni i Den norske kirke av 2007.

Det tredje hovedpunktet jeg vil fokusere på er:

III Barn og unge

I forbindelse med innføring av ny overordnet plan for skolen i 2020, og med tanke på ny lov for tros- og livssynssamfunn vil det være veldig viktig å samsnakke om hvilke muligheter som ligger for samarbeid mellom kirke og skole/barnehage. Og jeg utfordrer dermed til å:

4) Sammen med kommune, skole og barnehage å se på hvilket faglig innsteg man har for samarbeid og hvilke arbeidsmetoder det er mulig å bruke.

Det neste temaet er:

IV Kirken i lokalsamfunnet

Denne høsten opplevde kirken å miste tilgangen til fødselsmeldinger på grunn av ny Folkeregisterlov. Da er spørsmålet; hvordan kan vi nå få ut informasjon om dåp på en god måte? Og er vi nødt til å tenke på nye metoder og plattformer? Jeg vil derfor utfordre til å:

5) Se på hvilke muligheter det er for å løfte frem dåp i lokalsamfunnet. Dette kan gjøres ved å se på menighetsblad, nettsider osv.

Det siste temaet jeg vil ta opp er:

V Medarbeiderskap og organisering

Samfunnet vårt endrer seg i rasende tempo. Ikke minst har måten vi kommuniserer med hverandre funnet nye veier. Det er mye å bli oppslukt i, og det er veldig mange røster

som vil høres. Å være kirke har alltid handlet om å spørre seg selv; «hvordan er vi best mulig kirke for vår tid»? Hva fordres det av oss nå?

Dette er store spørsmål, som jeg best tror løses i fellesskap. Det avhenger av et stabsfellesskap som arbeider tett, og hvor det sikres at god informasjon gis og til den rette adressaten. Her i Ringebu er det stabsmøte ca. en gang i måneden. Kan det være at det er behov for noe mer nå som trosopplæringen vokser? Jeg vil gjerne utfordre til å:

6) se på om det er behov for å ha oftere stabsmøter. Møtene bør ha en fast ramme og agenda. I tilknytning til stabsmøte kan det også settes av tid til planlegging av konkrete tiltak.

Som nevnt tidligere er vi nå i det siste året av denne valgperioden. Og de folkevalgte i menighetsrådene fikk etter mitt syn en god start på en samtale om hva man ønsker å bruke dette året til når vi møttes på visitasens første dag. Kan det for eksempel være muligheter for å opprette et fjellalter på Kvitfjell? Min siste utfordring blir derfor nettopp:

7) At hvert menighetsråd finner et prosjekt/tiltak som man ønsker å gjennomføre det siste året i perioden.

Avslutning

Så er tiden kommet for å takke for visitasen. Hjertelig takk til alle som har vært involvert i planlegging og tilrettelegging. Takk for alle de gode rapportene som ble sendt inn på forhånd. Takk for tillit, gjestfrihet og hyggelige bordfellesskap.

Takk til alle for mange gode møter med mennesker i alle aldre. Jeg tar alle disse møtene med meg, alle håndtrykk, smil og ordskifte, ja, alt jeg har opplevd under visitasen. Hjertelig takk.

Gud velsigne Venabygd, Fåvang og Ringebu sokn!

Gud velsigne Ringebu kommune!

Solveig Fiske
Hamar biskop